

6. The Rome Statute of the International Criminal Court: A Commentary / edited by O. Triffterer K. Ambos. Baden-Baden : Nomos, 2015. DOI: 10.5771/9783845263571.

7. Stahn C. A Critical Introduction to International Criminal Law. Cambridge : Cambridge University Press, 2018.

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-550-4-73>

ПРИНЦИПИ АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УМОВАХ ОСОБЛИВОГО ПЕРІОДУ

Гудима О. П.

здобувач ВПНЗ «Університет сучасних знань»

м. Київ, Україна

Принципи є комплексним поняттям, їх розглядають у філософському, соціальному, юридичному та інших розуміннях. В юридичній науці увага приділяється принципам права та принципам певної діяльності. До цього часу немає єдиного, загальноприйнятого визначення поняття правових принципів, але, стосовно основних позицій погляди вчених збігаються [1]. Зокрема, в теорії права принципи права розглядаються як об'єктивно властиві праву відправні начала, незаперечні вимоги (позитивні зобов'язання), які ставляться до учасників суспільних відносин із метою гармонічного поєднання індивідуальних, групових і громадських інтересів [2, с. 221].

Принципи адміністративного права вказують на суттєві ознаки, фундаментальні характеристики, його зміст і суспільне призначення. Вони впливають з окремих правових норм або формуються на основі групи норм даної галузі і пов'язані з іншими принципами, що регулюють суспільну поведінку людей [3, с. 37].

Особливий період спричинив значний вплив на зміну механізмів державного управління аграрною сферою. Насамперед слід виходити з того, що в законодавстві України особливий період визначено як період функціонування національної економіки, органів влади, підприємств і організацій, що настає з моменту мобілізації або введення воєнного стану та охоплює час мобілізації, воєнний час і демобілізацію після закінчення воєнних дій. Отже, з цього визначення випливає, що особливий період є ширшою юридичною категорією, ніж власне воєнний стан, і він безпосередньо змінює правила

функціонування економіки та порядок управління нею. У науковій літературі також підкреслюється, що під час дії особливих правових режимів посилюється владний вплив публічної адміністрації, зростає ризик обмеження прав та інтересів приватних осіб, а самі принципи адміністративного права адаптуються до виключних обставин, змінюючи пріоритети регулювання.

Науково це дає підстави стверджувати, що в умовах особливого періоду механізми публічного адміністрування сільськогосподарської діяльністю трансформуються у трьох напрямках. По-перше, спрощуються адміністративні процедури там, де від них залежить безперервність виробництва. По-друге, посилюється безпекова та мобілізаційна функція держави, зокрема щодо ресурсів, кадрів, землі та логістики. По-третє, зростає значення адресної державної підтримки, цифрових реєстрів і швидкої адаптації управлінських рішень.

Отже, теоретичне значення принципів адміністративно-правового регулювання у сфері сільського господарства полягає в тому, що вони задають нормативну модель допустимого й належного публічного впливу на аграрні відносини, а в умовах особливого періоду ще й визначають межі переходу від звичайного регулювання до спеціального режиму управління, зорієнтованого на продовольчу безпеку, збереження виробничого потенціалу та стійкість держави.

На нашу думку, систему принципів адміністративно-правового регулювання сільськогосподарської діяльності доцільно формувати саме за критерієм характеру регулятивного впливу, який полягає в тому, що такий підхід дає змогу показати не лише зміст принципів, а й їх реальну роль у механізмі адміністративно-правового регулювання сільськогосподарської діяльності в умовах особливого періоду. Така класифікація є обґрунтованою ще й тому, що в особливий період адміністративно-правове регулювання змінюється не лише за змістом, а й за способом дії: поряд із законністю та верховенством права зростає значення оперативності, адаптивності, безперервності виробництва та продовольчої безпеки. Отже, саме критерій характеру регулятивного впливу дозволяє найбільш повно систематизувати принципи відповідно до того, як саме вони впливають на організацію, стабілізацію та забезпечення стійкості аграрної діяльності в умовах особливого періоду.

За цього підходу принципи адміністративно-правового регулювання сільськогосподарської діяльності доцільно поділити на: 1) загально-правові принципи – відображають універсальні засади правового впливу держави; 2) спеціальні принципи – конкретизують особливості аграрної сфери як об'єкта публічного управління; 3) функціональні

принципи характеризують практичну спрямованість адміністративних рішень в умовах воєнних, мобілізаційних та кризових викликів.

Загально-правові принципи адміністративно-правового регулювання сільськогосподарської діяльності в умовах особливого періоду становлять базові засади, що визначають межі, зміст і спрямованість владного впливу держави на аграрну сферу. До загально-правових принципів адміністративно-правового регулювання сільськогосподарської діяльності в умовах особливого періоду, на нашу думку, варто віднести: законність, верховенство права, пропорційність, публічний інтерес і пріоритет безпеки.

Наступна група принципів адміністративно-правового регулювання сільськогосподарської діяльності в умовах особливого періоду є спеціальні принципи. До яких доцільно відносити ті засади, які безпосередньо відображають воєнно-кризову специфіку аграрної сфери. Спеціальні принципи адміністративно-правового регулювання сільськогосподарської діяльності в умовах особливого періоду відображають не абстрактні цінності, а конкретні вимоги до дій публічної адміністрації: зберігати безперервність виробництва, гарантувати продовольчу безпеку, гнучко адаптувати правові механізми, підтримувати виробника та постійно узгоджувати публічні потреби з приватними правами. Саме через ці принципи аграрне регулювання набуває антикризового, безпекового і водночас правозберігаючого характеру. До даної групи принципів, ми пропонуємо віднести: принцип безперервності аграрного виробництва; принцип продовольчої безпеки; принцип адаптивності регулювання; принцип державної підтримки виробника; принцип балансу приватних і публічних інтересів.

Третьою групою принципів адміністративно-правового регулювання сільськогосподарської діяльності в умовах особливого періоду є функціональні принципи – це засади, які характеризують не стільки загальну ціннісну основу права, скільки практичний режим дії публічної адміністрації в умовах війни, мобілізації та ресурсних обмежень. Їх виокремлення є виправданим, оскільки наукові праці про публічне управління у воєнний час прямо пов'язують ефективність держави з адаптивністю системи управління, гнучкими механізмами координації, швидким реагуванням на загрози та підтриманням безперервності управлінських процесів. До даної групи принципів належать: принцип оперативності адміністративних рішень; принцип координації; принцип антикризової спрямованості; принцип відновлювального характеру регулювання.

Література:

1. Liutikov P. C., Kuzmenko O. B., & Chorna B. G. (2023). Principles of Administrative and Legal Regulation of Notarial Activity. *Problems of Modern Transformations. Series: Law, Public Management and Administration*, (8). <https://doi.org/10.54929/2786-5746-2023-8-01-04>
2. Skakun, O. F. (2005). *Teoriia derzhavy i prava* [Theory of the state and law] (2nd. ed.). Kharkiv : Konsum. 656 p.
3. Загальне адміністративне право України : підручник / за заг. ред.: акад. С. Ківалова і проф. Л. Білої-Тіунової ; Нац. ун-т «Одеська юрид. академія». Одеса : Фенікс, 2023. 792 с.

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-550-4-74>

ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ МІЖНАРОДНОЇ АКАДЕМІЧНОЇ МОБІЛЬНОСТІ У СФЕРІ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Любченко О. О.

аспірант

*Київський національний економічний
університету імені Вадима Гетьмана
м. Київ, Україна*

Правові засади міжнародного співробітництва у сфері вищої освіти визначаються розділом XIII Закону України «Про вищу освіту». Так, відповідно до ст. 74 цього закону (яка містить положення, що стосуються державної політики щодо міжнародного співробітництва у сфері вищої освіти) з метою розвитку міжнародного співробітництва у сфері вищої освіти та інтеграції системи вищої освіти до світового освітнього простору держава сприяє впровадженню механізму гарантії якості вищої освіти для створення необхідної взаємодовіри, гармонізації систем оцінювання якості вищої освіти України та Європейського простору вищої освіти; узгодженню Національної рамки кваліфікацій з рамкою кваліфікацій Європейського простору вищої освіти для забезпечення академічної та професійної мобільності та навчання протягом життя; співпраці з Європейською мережею національних центрів інформації про академічну мобільність та визнання. Держава здійснює заходи щодо розвитку та зміцнення взаємовигідного міжнародного співробітництва у сфері вищої освіти і науки відповідно до двосторонніх і багатосторонніх міжнародних договорів [1].